

Recensies

Regisseur Van den Berghe heeft meerstemmige zang en rariteiten toegevoegd **waardoor je goed bij de les blijft.**

Elco Smits speelt de titelrol knap: aards, laconiek en soms een beetje eng.

Een kermisjongen die verliefd wordt op een jong meisje. Het is een bekend gegeven in films en toneelstukken en zo'n jongen is ook hoofdpersonage in het toneelstuk *Liliom* van de Hongaarse schrijver Ferenc Molnár (1878-1952). Hij is hier niet of nauwelijks bekend, maar heeft niettemin een groot aantal toneelstukken op zijn naam. Bij TA2 en Frascati Producties wordt het stuk nu geregisseerd door Julie van den Berghe. TA2 is de talentondersteunende afdeling van Toneelgroep Amsterdam. Een beetje raar is dat wel, want Van den Berghe wordt komend seizoen artistiek leider bij het Noord Nederlands Toneel, als opvolger van Ola Mafaalani. Van talent naar topvrouw – en dat binnen een jaar.

Liliom is een zwart-romantisch stuk met nogal wat uitweidingen en allerlei schetsmatige bijfiguren, gesitueerd in een volkswijk in Boedapest begin 20ste eeuw. *Liliom* (Elco Smits) is het type ruwe bolster blanke pit. Hij verdient zijn geld met optredens in de kermisattractie van zijn bazin (Janni Goslinga). Het jonge meisje Julie (Hélène Devos) sluit hem in haar armen. Maar rust vindt *Liliom* niet – hij is agressief, slaat zijn geliefde, heeft foute vrienden, gaat gokken en wil naar Amerika. Op de vlucht voor de politie klimt hij uiteindelijk in een elektriciteitsmast en elektrocutteert zichzelf.

Het toneelbeeld bestaat uit het houten staketsel van een carroussel. Daaromheen schuivende panelen en rails waarop *Liliom* de trein van Boedapest naar Wenen kan horen, als symbool voor de verte waarnaar hij verlangt. Als toneelstuk is *Liliom* een

mix van Georg Büchners *Woyzeck* (1837) en *Kasimiren Karoline* van Ödön von Horváth (1932) – literaire ideeënstukken met een romantisch-avontuurlijke inslag. De voorstelling begint in een soort hiernamaals waarin een Magistraat (Chris Nietvelt) Liliom ondervraagt en hem veroordeelt tot zestien jaar vagevuur – want 'pas als je vergeten bent, ben je gestorven'.

Vanuit die raamvertelling volgen we *Liliom* langs zijn onrustige levenspad in een reeks scènes die soms flink zijn aangezet (schreeuwende politiemannen, een heerlijk robuuste kermismadam van Goslinga) maar af en toe ook rust en intimiteit krijgen.

Elco Smits speelt de titelrol knap: aards, laconiek en soms een beetje eng. Hélène Devos is een energieke Julie, maar door haar iets te rappe tempo af en toe helaas onverstaabaar. Van den Berghe heeft allerlei geluidseffecten, meerstemmige zang en rariteiten toegevoegd waardoor je goed bij de les blijft. Want hoe maf en eigengereid haar voorstelling soms ook is, als *Liliom* en Julie (dan gespeeld door Chris Nietvelt) aan het eind op bezonken toon hun omstandigheden beschouwen, is er eindelijk rust in de tent. De mallemlen van het leven is tot stilstand gekomen.

Hein Janssen

Liliom

Theater

★★★★★

Van Ferenc Molnár door Toneelgroep Amsterdam en Frascati Producties. Regie Julie van den Berghe. In Frascati Amsterdam 2/4. Daar t/m 16/4.

Janni Goslinga en Elco Smits in *Liliom*.

Foto Sanne Peper